

Hải Phòng: Đàn chay truy tiến anh linh danh tướng họ Lê - Triều Lê Sơ

ISSN: 2734-9195 22:45 29/12/2025

Khi con cháu còn biết nhớ ơn tổ tiên bằng tâm chính niệm và hành trì đúng pháp, thì không chỉ gia đạo được yên ổn, mà những giá trị đạo đức nền tảng của xã hội cũng được nuôi dưỡng bền lâu.

Ngày 29/12/2025, trong tiết cuối năm khi nhịp sống dường như chậm lại và lòng người hướng về cội nguồn, tôi vinh dự hữu duyên được hiện diện trong Đàn chay Cầu siêu - Chẩn tế - Truy tiến anh linh Danh tướng họ Lê - Triều Lê Sơ, kết hợp Phả độ gia tiên - âm siêu dương thái, được thiết lập tại Hải Phòng.

Giữa không gian trang nghiêm, trầm mặc của đàn lễ, từng hồi chuông, tiếng mõ, lời kinh vang lên như nhắc nhở về mạch nối vô hình giữa quá khứ và hiện tại, giữa thế hệ con cháu và gia tiên. Đây không chỉ là một nghi lễ tín ngưỡng mà là sự trở về sâu lắng: trở về với lịch sử của dân tộc, với ân đức tổ tiên, với tâm hiếu kính đang lặng lẽ được đánh thức nơi mỗi người tham dự.

Trong cảm nhận của tôi - một Phật tử, đàn chay hôm ấy vượt lên khuôn khổ nghi thức thông thường, trở thành một không gian chiêm nghiệm, nơi đạo hiếu, Phật học và chiều sâu lịch sử cùng hòa quyện, soi sáng cho đời sống tâm linh giữa thời hiện đại.

Duyên khởi đàn chay, khi đạo hiếu được soi sáng bởi phật pháp

Đàn chay được lập nên từ một tâm nguyện hiếu đạo của gia chủ – ông Đỗ Việt Thanh và bà Đỗ Thị Kim Yến – những người con dòng họ Đỗ, với ước nguyện tri ân tổ tiên, truy tiến anh linh tiền nhân và gìn giữ mạch nguồn đạo hiếu cho con cháu mai sau.

Điều đặc biệt của đàn chay, có một vị danh tướng họ Đỗ đã được sắc phong mang họ Lê trong thời kỳ khởi nghĩa Lam Sơn dưới triều vua Lê Lợi. Sắc phong ấy là biểu tượng cho tinh thần xả thân vì đại nghĩa, lấy việc giữ nước làm trọng, đặt lợi ích dân tộc lên trên huyết thống cá nhân.

Chính từ bối cảnh ấy, đàn chay vượt ra khỏi phạm vi một nghi lễ gia tộc thông thường. Đây không chỉ là sự tưởng niệm trong phạm vi dòng họ, mà còn là một hình thức tri ân tiền nhân, anh hùng trong lịch sử dân tộc, gợi nhắc tinh thần hộ quốc an dân đã từng thấm sâu trong đời sống Phật giáo Việt Nam.

Con cháu hậu bối thiết lập đàn chay bằng tâm chính tín, hướng về tổ tiên và anh linh các bậc danh tướng, thì đạo hiếu không còn đứng riêng trong mái nhà, mà được mở rộng thành đạo lý “*uống nước nhớ nguồn*” của cả một dân tộc – nơi lịch sử, phật pháp và đời sống tâm linh cùng gặp nhau trong một mạch tri ân bền bỉ.

Chứng minh đàn lễ có sự hiện diện của Thiền sư Thích Trí Siêu - Lê Mạnh Thát, Chủ lễ là Tỳ kheo Thích Huyền Minh, Thượng tọa Thích Tâm Hiệp cùng sự quang lâm của Chư tôn đức tăng, ni, phật tử.

Sự hiện diện của các vị ấy không chỉ làm tăng thêm tính trang nghiêm cho đàn lễ, mà còn là sự bảo chứng rõ ràng cho tinh thần chính tín, chính pháp trong toàn bộ quá trình hành lễ.

Nghi lễ Cầu siêu - Phả độ gia tiên

Đàn chay được cử hành theo một cấu trúc tâm linh, gồm ba phần nối tiếp nhau như một dòng chảy liên tục của đạo hiếu, sám hối và giải thoát. Mỗi phần không tồn tại độc lập, mà nâng đỡ và hoàn thiện cho nhau, thể hiện rõ tinh thần hành trì của Phật giáo Bắc tông trong các pháp sự cầu siêu - phả độ.

Phần mở đầu là nghi thức cẩn cáo gia tiên họ Đỗ - truy tiến danh tướng Triều Lê Sơ. “Cẩn cáo” không chỉ là lời thưa trình mang tính nghi lễ, mà là sự bày tỏ tâm nguyện sâu xa của con cháu trước tổ tiên: nhớ ơn, tri ân và tiếp nối.

Trong lời cẩn cáo ấy, hình bóng của vị danh tướng có công với đất nước hiện lên không tách rời dòng huyết thống gia tộc, mà được đặt trong mạch chảy của đại nghĩa dân tộc. Sự truy tiến anh linh không nhằm tôn vinh công danh theo thế tục, mà là sự ghi nhận công hạnh, hy sinh và tinh thần hộ quốc an dân của tiền nhân.

Tiếp nối là phần tụng kinh cầu an và Kinh Từ Bi Thủy Sám với nội dung khơi mở lòng từ và tinh thần sám hối, giúp người tham dự quay về soi chiếu chính mình, nhận diện những nghiệp duyên chông chéo đã tích tụ qua nhiều thế hệ. Chính sự sám hối chân thành ấy làm dịu đi những oan khiên vô hình, tịnh hóa tâm thức, và chuẩn bị nền tảng thanh tịnh cho các pháp sự chấn tế, giải kết tiếp theo.

Cuối cùng là nghi thức giải oan cắt kết – phá ngục – tiếp dẫn gia tiên quy y Tam Bảo. Ở đây, tinh thần chính tín được đặt lên hàng đầu: giải oan không phải là hành vi mang màu sắc mê tín, mà là sự hóa giải các kết sử tâm linh được nhìn nhận dưới ánh sáng nhân quả và từ bi. Phá ngục không mang nghĩa phá bỏ một không gian vật lý, mà là mở ra cánh cửa tâm thức đang bị giam hãm bởi chấp trước, oán kết và vô minh.

Việc tiếp dẫn gia tiên **nương tựa Tam Bảo** – Phật, Pháp, Tăng – chính là gieo duyên giải thoát, giúp hương linh có điểm tựa tâm linh vững chắc trên con đường hướng thiện. Phần nghi lễ này kết tinh trọn vẹn tinh thần từ bi cứu độ của Phật giáo Bắc tông: cứu khổ không bằng quyền năng ban phát, mà bằng ánh sáng chính pháp và sự thức tỉnh của tâm.

Chia sẻ của Thiền sư Lê Mạnh Thát

Trong không khí trang nghiêm của đàn lễ, phần chia sẻ của Lê Mạnh Thát để lại nhiều dư âm lắng sâu đối với những người tham dự gieo duyên. Từ góc nhìn của sử học và một hành giả Phật giáo, Thiền sư đã gợi mở vai trò đặc biệt của rieu

Lê Sơ trong lịch sử giữ nước, nhất là giai đoạn khởi nghĩa Lam Sơn – khi vận mệnh dân tộc đứng trước thử thách sinh tử.

Theo Thiền sư, đó không chỉ là cuộc chiến bằng gươm giáo, mà còn là cuộc chiến của ý chí, đạo lý và niềm tin, trong đó Phật giáo đã âm thầm đồng hành, nâng đỡ tinh thần dân chúng, nuôi dưỡng lòng yêu nước và khát vọng hòa bình sau chiến tranh.

Từ lịch sử dân tộc, Thiền sư mở rộng vấn đề sang vị trí của Phật giáo trong cả hai trạng thái đối lập: chiến tranh và hòa bình. Khi đất nước lâm nguy, Phật giáo không đứng ngoài thời cuộc, mà nhập thế bằng tinh thần hộ quốc an dân; khi non sông yên ổn, Phật giáo trở về vai trò nuôi dưỡng đạo đức, gìn giữ nền tảng tâm linh và truyền thống thờ cúng tổ tiên của người Việt.

Trong dòng chảy ấy, tín ngưỡng thờ ông bà gia tiên không đối lập với Phật pháp, mà được Phật giáo soi sáng, nâng đỡ và chuyển hóa thành một thực hành đạo hiếu có chính kiến.

Đặc biệt, Thiền sư không giấu được niềm xúc động khi nói về tâm hiếu của gia chủ. Sự sửa biện đàn chay không phô trương hình thức, không cầu kỳ lễ vật, mà khởi đi từ lòng biết ơn chân thành đối với tổ tiên và tiền nhân có công với đất nước. Chính sự giản dị mà sâu sắc ấy khiến đàn chay trở thành một không gian thấm đẫm đạo lý nhớ ơn – báo ơn, nơi lịch sử không chỉ được nhắc lại bằng tri thức, mà được sống dậy bằng tâm hiếu kính của con cháu hôm nay.

Niềm hoan hỷ viên mãn của đàn lễ được thể hiện rõ qua những chia sẻ chân thành của Chư Tôn đức tăng, ni và Phật tử tham dự. Trong tinh thần tỉnh thức

và khiêm cung, quý Chư Tôn đức tăng ni đều trân trọng nhân duyên hội đủ hiếm có để đàn chay được thiết lập và hoàn thành trọn vẹn. Không khí hòa hợp, thanh tịnh lan tỏa xuyên suốt buổi lễ. Chính sự đồng tâm hiệp lực ấy đã làm nên tính viên mãn của đàn chay, không phải ở quy mô hay hình thức, mà ở tinh thần tinh tấn hành trì và tấm lòng thanh tịnh của đại chúng.

Góp phần quan trọng vào thành tựu ấy là sự hộ trì bền bỉ của các đạo tràng. **Đạo tràng Tuệ Bi** thuộc **Chùa Quán Sứ**, cùng Đạo tràng chùa Quyết tỉnh Ninh Bình đã phát tâm hộ niệm, tụng kinh, trợ duyên cho đàn chay được diễn ra thuận hòa. Sự kết nối giữa Tăng đoàn và cư sĩ, giữa các đạo tràng ở nhiều địa phương, thể hiện rõ tinh thần lục hòa trong Phật giáo: cùng tu, cùng học, cùng hộ trì Tam Bảo. Ở đó, mỗi người một vai trò, nhưng tất cả cùng chung một hướng đi là phụng sự đạo pháp và gìn giữ đạo hiếu trong đời sống hiện đại.

Từ góc nhìn của một người Phật tử tham dự, điều đọng lại sau đàn chay không chỉ là ấn tượng về một nghi lễ trang nghiêm, mà là một bài học sống động về đạo hiếu, nhân quả và vô thường. Đàn chay giúp người tham dự nhận ra rằng cầu siêu không chỉ hướng về người đã khuất, mà còn là cơ hội để người đang sống soi chiếu lại chính mình: mình đã sống thế nào với tổ tiên, với gia đình, với hiện tại và tương lai. Trong từng lời kinh, từng nghi thức, vô thường không còn là khái niệm xa vời, mà trở thành một sự thật được cảm nhận rất gần, rất thật.

Giữa đời sống hiện đại nhiều xao động, khi con người dễ bị cuốn đi bởi nhịp sống gấp gáp, đàn chay được thiết lập đúng chính tín như thế này có ý nghĩa như một điểm tựa tinh thần.

Khép lại đàn chay tại Hải Phòng, có thể cảm nhận rõ đây là một không gian nơi quá khứ, hiện tại và tương lai gặp nhau trong tinh thần tỉnh thức. **Đàn chay** không chỉ là sự tri ân tổ tiên của một gia đình hay một dòng họ, mà còn là minh chứng sinh động cho Phật giáo đồng hành cùng dân tộc qua từng giai đoạn lịch sử. Ở đó, lịch sử được nhắc nhớ bằng đạo hiếu, đạo hiếu được soi sáng bằng Phật pháp, và Phật pháp được ứng dụng vào đời sống một cách mềm mại, nhân văn.

Khi con cháu còn biết nhớ ơn tổ tiên bằng tâm chính niệm và hành trì đúng pháp, thì không chỉ gia đạo được yên ổn, mà những giá trị đạo đức nền tảng của xã hội cũng được nuôi dưỡng bền lâu. Và khi **đạo hiếu** còn được gìn giữ như một thực hành sống động, đạo pháp sẽ tiếp tục được hưng long, không phải bằng lời nói hay hình thức, mà bằng chính sự tỉnh thức trong từng việc làm của con người hôm nay.

Tác giả: **Nguyễn Bình An**

Ảnh: **Minh Khang**